

CONCEPTPROGRAMMA MASTERCLASS CONCEPTONTWIKKELING 17

(programma is onder voorbehoud van wijzigingen)

PROGRAMMA BLOK I - DNA en toolbox van de conceptontwikkelaar UTRECHT-AMSTERDAM

- 10.00 – 10.15 uur   **Welkom en introductie op de MCCO**
Bas Van Schelven (Waterloft) en Paul Splinter (Bureau Ruimte InZicht)
- 10.15 – 10.45 uur   **De aftrap – Inleiding op conceptontwikkeling**
Door Bas van Schelven (Waterloft)
In deze inleiding staat Bas stil bij het fenomeen conceptontwikkeling en de positie die het in relatie tot projectontwikkeling heeft verworven. Hij gaat met de deelnemers op zoek naar een (!) definitie en uiteraard de relevantie ervan voor de hedendaagse projectontwikkeling. Ook wordt een begin gemaakt met het inventariseren van de competenties die nodig blijken om een goed conceptontwikkelaar te zijn dan wel de conceptontwikkelaar tot zijn recht te laten komen. Tot slot zal Bas de doelstellingen van de MCCO presenteren en in vogelvlucht het MCCO-programma doorlopen zodat deelnemers weten wat ze kunnen verwachten en wat er van hen verwacht wordt!
- 10.45 – 12.00 uur   **Introductie van de deelnemers**
De MCCO is een intensieve reis die ons gedurende vijf maanden langs verschillende plekken en projecten voert. Samenwerken en uitwisselen van kennis, ervaringen en observaties staan daarbij centraal. Het is daarom belangrijk elkaar goed te leren kennen. We starten dan ook met een korte kennismaking waarbij iedere deelnemer zich aan de groep voorstelt. Dit doen we met een *personal pitch* van maximaal 2 minuten die deelnemers van tevoren voorbereiden.
- 12.00 – 13.00 uur   Lunch
- 14.00– 15.00 uur   **Agenda van Utrecht – Gezond stedelijk leven voor iedereen**
Door Peter Steijn (directeur Gezond Stedelijk Leven, gemeente Utrecht)
- 15.00 – 17.00 uur   *Fietssafari*
Utrecht-West onder de loep
Met een stadssafari nemen we vanmiddag ruimtelijke ontwikkelingen in Utrecht onder de loep. Op de fiets ontdekken we Utrecht-West, het gedeelte van de stad waar de komende tijd veel binnenstedelijke ontwikkelingen op stapel staan. Net als in veel andere steden zien we dat deze plaatsvinden in spoorzones en kanaalzones. Waar in deze gebieden nu nog veelal bedrijvigheid dominant is, moeten de komende jaren nieuwe gemengde levendige stadswijken verrijzen. Industriële gebouwen

worden daarbij getransformeerd naar nieuwe functies en blijven karakter geven aan de plek.

Aan de westkant van Utrecht zien we dit fenomeen in de Merwedekanaalzone, bij Wisselspoor in de spoorzone langs de Tweede Daalsedijk, Cartesiusdriehoek en het Werkspoorkwartier. Thema's als de duurzame en gezonde stad vormen bij deze gebiedsontwikkelingen een belangrijke rol. Omringd door de gebiedsontwikkeling in het stationsgebied aan de Jaarbeurszijde, maar ook met het steeds verder toe groeien van Leidsche Rijn naar de stad, komt Utrecht-West in het hart van de Domstad te liggen. Een stadsdeel in verandering en boeiend om onder de loep te nemen. Onderweg maken we diverse stops en ontmoeten een aantal inspirerende 'stadmakers', die zorgen voor verbinding en ontmoeting.

18.00 – 19.00 uur

Frisse blik

DNA en toolbox van de conceptontwikkelaar

Met Job Keja (Skonk)

We gaan in gesprek met Job Keja, conceptontwikkelaar in hart en nieren. Niet alleen is hij een conceptbedenker, maar durft als ondernemer ook het risico aan om ze te exploiteren. Zijn uitgesproken opvatting over wat conceptontwikkeling is en wat je er voor in huis moet hebben laat hij in zijn presentatie via een aantal van zijn meest aansprekende concepten zien. Dit doen we in de Ping Pong Club in gebiedsontwikkeling Wisselspoor. Ook hier was Job een van de grondleggers.

19.30 – 21.30 uur

Diner

Vrijdag

8.45 – 9.00 uur

Transfer naar stationsgebied

9.00 – 11.45 uur

Onder de loep

Binnenstedelijke transformatie in stationsgebied Utrecht

Met Hans Karssenbergh (Stipo) en betrokkenen van de gemeente Utrecht en NS Stations

In het stationsgebied van Utrecht vindt een van de grootste binnenstedelijke gebiedstransformaties plaats. Duurzaamheid en gezondheid zijn belangrijke drijvers. Met direct betrokkenen nemen we het plan en diverse vastgoedconcepten onder de loep. Met inleidingen, tour en opdracht *The City at Eye Level* o.l.v. Hans Karssenbergh (Stipo)

11.45 – 12.30 uur

Transfer met trein naar Amsterdam-Zuidoost

12.30 – 13.30 uur

Lunch bij restaurant Oma letje (Heesterveld)

13.30 – 14.30 uur

Aan de slag met conceptontwikkeling – masters aan het woord

Met masters Edward van Dongen (ERA Contour), Pim van der Ven (Juli Ontwerp) en Hans Erdmann (Claessens & Erdmann Architecten)

Gedurende de masterclass staat dit kwartet masters tot onze beschikking. Zij hebben – elk op hun eigen manier – veel ervaring met conceptontwikkeling en stellen hun kennis en ervaring graag ter beschikking. Tijdens dit onderdeel stellen de masters zich voor en helpen de deelnemers op weg helpen met hun tips & tricks voor conceptontwikkeling.

14.30 – 18.00 uur

Expeditie Zuidoost – Heesterveld en Hobu

Met Peter Blonk (economisch wijkontwikkelaar Ymere) en Jesse Jorg (We The City)

Het was in 2018 vijftig jaar geleden dat de eerste bewoners van de Bijlmer de sleutels van hun woning ontvingen. Amsterdam Zuidoost heeft inmiddels een tweede leven gekregen en maakt een ware transformatie door. In deze Expeditie Zuidoost nemen we met bevlogen stadmakers twee bijzondere ontwikkelingen onder de loep: Heesterveld en Hobu. De bezoeken aan deze gebieden leiden we in bij Oma Ietje waar Peter vertelt over de transformatie van gebouwencomplex Heesterveld en Jesse over zijn aanpak om het grauwe kantorengedebied Amstel III uit te laten groeien tot een levendig stuk stad onder de naam Hobu, refererend aan Holendrecht en Bullewijk, de bij iedereen bekende namen van de metrostations in het gebied.

18.00 – 18.30 uur

Transfer naar Hotel V (Fizeastraat)

18.30 – 19.00 uur

In gesprek

Tom Espinosa over het concept van Hotel V

Tom Espinosa ontfermde zich een aantal jaar terug over een al twaalf jaar leegstaand kantoorgebouw aan de Fizeastraat in Amsteldorp, onder de rook van het Amstelstation. Hij opende er een nieuwe vestiging van Hotel V. Hij neemt ons mee in zijn verhaal en in het hotelconcept.

19.00 – 21.00 uur

Diner in bij restaurant The Lobby (Hotel V)

21.00 – 22.00 uur

Transfer naar Utrecht

Zaterdag

9.00 – 12.00 uur

Aan de slag

Workshop Ideation - hoe genereer je ideeën?

Door Mariëtte van Muijen (FutureFlock)

Mariëtte schotelt de deelnemers een proeverij voor van methoden om (nieuwe) ideeën te genereren. Op verrassende, speelse en eigentijdse wijze worden deelnemers geholpen om echt eens 'out of

the box' te denken. We gaan aan de slag met technieken, tools en

MCCO Atelier – Over de kracht van concept en beeld

Strandrestaurant Poortdok, ALMERE

9.00 – 09.15 uur   Ontvangst met koffie/thee bij Strandrestaurant Poortdok

9.15 – 9.20 uur   **Welkom en introductie**
Bas Van Schelven (Waterloft) en Paul Splinter (Bureau Ruimte InZicht)

9.20 – 12.30 uur   **Het concept van DUIN onder de loep**
Met Maarten Janssen (Amvest) en Marnix de Vos (BVR)

In 2017 won ZuiderDUIN de NEPROM-prijs voor locatieontwikkeling. De jury was onder de indruk van de sterke identiteit van ZuiderDUIN en het onderscheidende woonmilieu dat is ontwikkeld. 'Het landschap als ultieme drager voor de ontwikkeling, met respect voor het gegroeide bos in combinatie met een 'man made' omgeving die een nieuwe laag toevoegt aan de historische inpoldering. Zo leidt het innovatief en conceptueel denken in een uitbreidingsgebied hier echt tot iets extra's. De gemeentelijke uitvraag was strak omljnd, maar liet bewust ook de nodige zaken los. Overheid en markt houden elkaar daarmee langjarig in een 'positieve houdgreep'. Bovendien zijn toekomstige bewoners nauw bij het project betrokken en als 'ambassadeur' ingezet. Vanaf het eerste begin is ingezet op het bouwen van een community', aldus het juryrapport.

Met Maarten en Marnix nemen we de gebiedsontwikkeling onder de loep. Wat is de kracht van het concept en hoe is het doorgevoerd in de realisatie van het plan? En op welke wijze is bij DUIN ingespeeld op de wensen van de woonconsument en hoe is deze verleid? Met deze en andere vragen gaan we ter plekke in gesprek. Met inleiding, rondwandeling, bezoek aan woning en opdracht.

12.30 – 13.15 uur   Lunch

13.15 – 14.00 uur   Toelichting op huiswerkopdracht 1 door masters Edward van Dongen (ERA Contour) en Hans Erdmann (Claessens & Erdmann Architecten)

14.00 – 17.15 uur   *Workshop*
Aan de slag met Visual Thinking
Door Wout Kloppenberg (Getting The Picture)

Wout Kloppenberg (Getting The Picture en MOCO alumnus) faciliteert deze workshop op basis van de tool Visual Thinking. Visueel denken is één van de basale functies binnen de hersenen. Visuele denktechnieken kunnen worden toegepast om informatie te ordenen, denkkraft te vergroten en communicatie onderling te verbeteren. Het is een uitstekende manier om grip te krijgen op complexe vraagstukken. Visueel denken helpt om zaken te concretiseren, te structureren en bevordert de creativiteit. Kijken, begrijpen, verbeelden en laten zien zijn de kernbegrippen van deze ochtend.

17.15 – 17.30 uur

Afsluiting van MOCO Atelier met aansluitend borrel

Door Bas van Schelven en Paul Splinter

PROGRAMMA BLOK II - Vastgoed- en gebiedsconcepten in de praktijk

NIJMEGEN - ARNHEM

10.00 – 10.15 uur

Welkom & introductie Blok II

Door Bas van Schelven en Paul Splinter

10.15 – 10.30 uur

Transfer per fiets naar de Waalkade

10.30 – 12.00 uur

Het verhaal van Nijmegen – stad aan de rivier

Met Rob Jaspers (journalist) en Mathieu Schoten (gemeente Nijmegen)

Nijmegen is onlosmakelijk verbonden met de Waal. De stad heeft de rivier letterlijk omarmt met de Waalsprong; de omvangrijke nieuwbouwontwikkeling aan de noordkant van de rivier. De in 2013 geopende nieuwe brug De Oversteek symboliseert de verbinding tussen beide stadsdelen. De kwaliteit van de ligging rond het water wordt volop benut. Ook aan de stadszijde wordt met de ontwikkelingen van Waalfront de blik op het water gericht. De transformatie van de Handelskade geeft de stad een modern gezicht en het voormalige Honig-complex is een gewilde hotspot. Tijdens een boottocht vertelt Nijmegen-kenner Rob Jaspers (oud-journalist De Gelderlander) het verhaal van Nijmegen als stad van kansen. Hij laat ons vanuit wisselende perspectieven anders kijken naar de stad. Mathieu Schouten vertelt neemt ons mee in de agenda en ontwikkelvisie van de gemeente Nijmegen.

12.00 – 12.30 uur

Transfer met fiets naar Waalfront

12.30 – 15.15 uur

Het Honig-complex onder de loep

Met Bas de Vries (De Smeltkroes)

Het Honigcomplex is al ruim een eeuw een begrip in Nijmegen. De hoge silo met het beeldmerk van Honig erop is al lang beeldbepalend in Nijmegen West. In 1914 start de geschiedenis van het bedrijf in Nijmegen. Toen kocht Honig de fabriek van haar grootste concurrent die in Nijmegen stond. In 2001 is het bedrijf overgenomen door Heinz. Dit bedrijf is in Nijmegen gebleven en heeft in april haar Innovation Centre op een andere plek in Nijmegen gestart. In 2012 stopte de productie. Het oude fabrieksterrein is sindsdien uitgegroeid tot de hotspot van Nijmegen met bedrijven, horeca en evenementen. Zo is de Smeltkroes dé bedrijfsverzamelplaats voor makers in de regio Nijmegen. Direct aan de Waal, in de voormalige Honigfabriek, staat het 'maken' centraal. Van instrumentenbouwers tot webdesigners en van keramisten tot bierbrouwers. Architect Bas de Vries is een van de oprichters van dit

platform voor creatieve ondernemers . We gaan met hem in gesprek over het Honigcomplex, we maken er een rondwandeling en lunchen er.

15.15 – 15.30 uur

Transfer met fiets naar Nyma

15.30 – 16.30 uur

Onder de loep

NYMA - bruisende plek voortbouwend op bijzondere kwaliteiten

Met Maarten de Wolff (kwartiermaker NYMA)

Even verder westwaarts van het Honig Complex ligt nog een voormalig fabrieksterrein: NYMA. De voormalige fabriekspanden en terreinen van De Vasim en CP Kelco liggen pal naast stadsbrug De Oversteek en het Waalfront. Ze hebben nu tijdelijke gebruikers. Eigenaar gemeente Nijmegen gaat de terreinen vanaf 2018 een definitieve invulling geven. Eentje die recht doet aan de bijzondere kwaliteiten van het gebied en iets toevoegt aan de stad. Een bruisende plek met vermaak voor iedereen in een industriële sfeer. Waar creatieve ondernemers samenwerken vanuit de principes van circulaire economie: 'We Play – We Create – We Share.' Dat is de gebiedsvisie van de gemeente Nijmegen voor NYMA. De globale richting en randvoorwaarden staan dus al vast, maar de concrete invulling staat nog open. Kwartiermaker Maarten de Wolff laat zien hoe hij op basis van kwaliteiten als historische waarde van de plek, de omvang en uitstraling en ligging werkt aan de toekomst van het gebied.

16.30 – 16.45 uur

Transfer met fiets

16.45 – 18.00 uur

In gesprek

Ronald Leushuis over zijn visie op de toekomst van Nijmegen

Ronald Leushuis is bestuurder van woningcorporatie Thalys en kent de stad tot in zijn haarvaten. Hij heeft een uitgesproken visie op de opgaven van de stad. Hij deelt met ons zijn aanpak 'Bouwen voor de buurt' en richt zijn blik op de toekomst vanuit het 'perspectief van Elst', want het daily urban system van de bewoners in de regio richt zich immers al lang niet meer alleen tot de eigen stad.

18.00 – 19.00 uur

Transfer naar hotel en inchecken

19.30 – 21.30 uur

Diner

Vrijdag

- 08.15 – 08.30 uur   Transfer per fiets en trein naar Arnhem
- 09.00 – 9.30 uur   Transfer naar Coberco-terrein
- 9.30 – 11.00 uur   **Bespreking en toelichting huiswerkopdrachten**
Onder begeleiding van de masters bespreken we de opdracht die de deelnemers tijdens het Atelier als huiswerk hebben meegekregen. De masters lichten vervolgens de tweede huiswerkopdracht toe.
- 11.00 – 13.00 uur   *Frisse blik*
Verleid de woonconsument!
Over klantpsychologie, gendermarketing en energiezuinige woningen
Door Niels Götz (5plus1)
- Klantgericht zijn: iedereen wil het en tot op zekere hoogte lukt het ook wel. Maar met beter inzicht in de zaken waar klanten écht enthousiast van worden, lukt het nog véél beter. Voor ons staat de woonconsument centraal. Hoe kunnen we effectiever inspelen op hun woonwensen? Maar ook, hoe kunnen we energieneutrale woningen aan de man (of vrouw!) brengen? Consumentenpsycholoog Niels Götz deelt met ons op interactieve wijze de meest recente inzichten uit de klantpsychologie. Tot slot deelt hij een inzicht als organisatiepsycholoog, over de vraag hoe je opgedane kennis kunt delen met en vertalen naar je eigen organisatie.
- 13.00 – 14.30 uur   *Lunchgesprek*
Gebiedsontwikkeling in Arnhem en Nijmegen
Met Henri Schimmel (senior ontwikkelingsmanager BPD)
- Tijdens de lunch gaan we in gesprek met Henri Schimmel. Als ontwikkelingsmanager bij BPD is hij al jarenlang betrokken bij gebiedsontwikkelingen in Arnhem en Nijmegen, onder meer bij Waalfront in Nijmegen en het Cobercoterrein in Arnhem. Hij deelt met ons zijn ervaringen en vertelt over de karakteristieken van en verschillen tussen ontwikkelen in beide steden.
- 14.30 – 18.30 uur   **Stadssafari Arnhem – van Nieuw Monnikenhuizen naar Klarendal**
Met Ursula van Wandelen (gemeente Nijmegen) nemen we tijdens een fietssafari oude en nieuwe gebiedsontwikkelingen in Arnhem onder de loep. Met stops en toelichtingen van oude en nieuwe stadsmakers in onder meer Nieuw Monnikenhuizen en Klarendal.
- 18.30 – 20.00 uur   Diner in Klarendal
- 20.00 – 21.00 uur   Inleveren fietsen en met de trein naar Nijmegen terug

Zaterdag

9.00 – 12.00 uur

Frisse blik en Aan de slag

Omgaan en werken met scenario's

Door Jan Nekkers (Futureconsult)

Jan Nekkers is oprichter van Futureconsult. Zijn uitgangspunt is dat de toekomst onvoorspelbaar is, maar dat je wel degelijk zinvol over de toekomst kunt spreken. Na een inleiding over toekomstdenken gaan we in groepen aan de slag en maken we kennis met werken met scenario's. Jan presenteert eerst vier scenario's gebaseerd op de belangrijkste trends voor projectontwikkelaars c.q. woningcorporaties. Op basis van deze scenario's denken we na over wat je kunt doen om je er als organisatie op voor te bereiden en waar je binnen je projecten rekening mee kunt houden.

12.00 – 12.30 uur

Afsluiting van blok II

Door Bas van Schelven en Paul Splinter

MCCO Stadslab – Over gebiedsconcepten en stedelijke transformatie in de wijken van Strijp

EINDHOVEN

Transformatie en vernieuwing in Strijp

Tijdens dit stadslab bezoeken we elke dag een deel van Strijp. Met direct betrokkenen trekken we door Strijp en nemen het stadsdeel in al haar facetten onder de loep.

Het dorpje Strijp was door Philips begin 20e eeuw geormerkt als plek voor productie en logistieke faciliteiten. Uiteraard moest toekomstige groei er ook mogelijk zijn. De afgelopen eeuw heeft het bedrijf zo een groot stempel gedrukt op de ontwikkeling van dit stadsdeel. De uitbreiding van de fabrieken vond vanaf 1918 in dit gebied plaats, te beginnen met het complex Strijp-S. Het bedrijf was zeer rationeel georganiseerd. Derhalve werd gestart met het ontwikkelen van een terrein met de eerste letter van het woord Strijp, en elke uitbreiding kreeg de volgende letter van de naam. Verder dan de 'r' zijn ze echter niet gekomen. Als ware 'gebiedsontwikkelaar' bouwde Philips niet alleen fabrieken en laboratoria maar ook woonbuurten als Philipsdorp en Drents Dorp. Het afgelopen decennium hebben gebieden als Strijp-S en Strijp-R, en sinds een aantal jaren ook Strijp-T, zich getransformeerd tot gewilde plekken om te wonen, te werken en te verblijven. Met het alom herkenbare industriële verleden en ruimte voor creativiteit en nieuwe concepten.

9.00 – 9.30 uur   Ontvangst met koffie/thee in the QBE op Strijp-T

9.30 – 10.30 uur

Introductie Eindhoven

Het verhaal van Eindhoven – van verzameling dorpen tot Brainport

Door Bert-Jan Woertman (Social Innovator)

Een set dorpen die de tijd hebben gehad om een stad van betekenis te worden. Zo zou je Eindhoven kunnen omschrijven. Philips was en is de rode draad in dit proces. Niet meer als betekenisvolle speler, maar de 'legacy' des te meer. Het is wat de ziel van Eindhoven voor een belangrijk deel gevormd heeft. Sinds grofweg de eeuwwisseling is het Philips erfgoed - zowel materieel als immaterieel - gebruikt om Eindhoven in (inter-)nationaal op te stuwen. De stad is intussen ook toonaangevend op andere vlakken, denk aan high tech en (industriële) ontwerp. Zo is de Brainport Eindhoven is uitgegroeid tot een van de belangrijkste economische motoren van het land.

We gaan in gesprek met een 'Eindhoven kenner' Bert-Jan Woertman. Al jarenlang draagt hij actief bij aan het internationaal op de kaart zetten van de Eindhoven als High Tech stad en regio. Op bevlogen wijze neemt hij ons mee in zijn verhaal.

10.30 – 12.15 uur

Experience Tour

Strijp-S – Van ‘verboden stad’ naar hotspot en smart city proeftuin
Met Alwin Beernink (Park Strijp Beheer)

Dit voormalige, immense Philips-fabrieksterrein op korte afstand van het centrum van Eindhoven heeft een tweede leven gekregen. De afgelopen jaren is het uitgegroeid tot het tweede centrumgebied van Eindhoven met als pijlers werken, wonen en cultuur. Het gebied is een hotspot en trekt jaarlijks vele bezoekers, onder meer als festivalhart van de jaarlijkse Dutch Design Week. Alwin Beernink, directeur van Park Strijp Beheer (PPS van de gemeente en VolkerWessels), is al jarenlang nauw betrokken bij de ontwikkeling van Strijp S. In plaats van klassieke gebiedsontwikkelaar ziet hij zichzelf steeds meer als facilitator van ondernemerschap en innovatie. Met communitybuilding en het leggen van verbindingen faciliteert Park Strijp Beheer onder meer bedrijven en ondernemers die bij elkaar passen en elkaar versterken. De *brand* Strijp-S is inmiddels vermaard en het gebied is ontdekt door een steeds breder publiek. Hoe hou je vast aan het concept en hoe breng je het gebied verder zonder teveel concessies te doen aan het experimentele karakter van het gebied? Alwin voert ons mee langs de ontwikkelingsfasen van Strijp-S en gaat met ons in gesprek over de actuele uitdagingen. In een heuse *Strijp-S Experience tour* verplaatsen we ons te voet door het gebied en bezoeken we diverse bewoners en gebruikers. Onderweg ervaren we ook hoe Strijp-S vorm krijgt als *smart city*.

12.15 – 13.00 uur

Lunch in the QBE op Strijp-T met uitzicht over de stad

13.00 – 14.00 uur

In gesprek

Over vastgoedwaarde en maatschappelijke waarde

Samen met masters Arno Ruigrok en Pim van der Ven reflecteren we op de essays van huiswerkopdracht 2.

14.00 – 15.30 uur

Fietssafari door de wijken van Strijp

Met Fulco Treffers (12N Urban Matters)

Met een fietssafari en verkennen we de enorme diversiteit van de verschillende wijken die Strijp rijk is. We fietsen onder meer door Drents Dorp en Philipsdorp, met aandacht voor renovatie en nieuwe stadswijken, waar in de geest van Eindhoven volop ruimte is voor innovatieve design- en kunstprojecten. Fulco kent deze wijken als geen ander en leidt ons rond. Op diverse plekken maken we stops voor toelichtingen en anekdotes. Door rond te fietsen kunnen we de wijken plaatsen in de context van de stad. Hoe verhouden buurten zich ten opzichte van elkaar, hoe worden verbindingen gelegd en hoe zouden die kunnen worden verbeterd? Aan bod komt ook de vraag hoe je bewoners betreft bij buurtontwikkeling. Zo komen we langs Space-S, een wooncomplex van ruim 400 woningen in sociale huur op Strijp-S, waarmee woningcorporatie Woonbedrijf met co-creatie een voor hen nieuwe manier van ontwikkelen in sloeg.

- 15.30 – 16.00 uur Koffiebreak bij Restaurant Piet-Hein Eek
- 16.00 – 16.45 uur *Onder de loep*
Strijp-R – thuisbasis van Piet Hein Eek
Met Iggie Dekkers (Eek en Dekkers - Piet Hein Eek Architecture)
- Strijp R is het eerste Strijp gebied dat we bezoeken. Het voormalige industrieterrein van Philips wordt getransformeerd tot nieuw woongebied. Maar er is ruimte voor meer dan wonen alleen. Het bekendste voorbeeld is Piet Hein Eek. Deze wereldberoemde ontwerper heeft op Strijp-R zijn veelzijdige bedrijf opnieuw uitgevonden. Hij vestigde hier zijn werkplaatsen, een onalledaagse showroom en een restaurant in Eek-stijl en werd een belangrijke katalysator van de gebiedsontwikkeling van Strijp-R. Samen met architect Iggie Dekkers heeft hij zijn werkzaamheden inmiddels uitgebreid met architectuur projecten, op Strijp-R maar ook daarbuiten. Iggie neemt ons tijdens een rondwandeling mee langs projecten en inspirerende plekken.
- 16.45 – 17.00 uur Transfer naar Strijp-T
- 17.00 – 18.00 uur *Onder de loep*
Strijp-T - nieuwe energie voor maakbedrijven
Door Boudie Hoogedeure (STRIJP-T)
- Tot slot nemen we de jongste transformatie van het Philipsterrein onder de loep, namelijk de voormalige elektriciteitscentrale en productielocaties op Strijp-T. Het gebied is geschikt gemaakt voor maakbedrijven die hoge eisen stellen aan huisvesting. Zo is het onder meer de thuisbasis van de internationaal vermaarde industrieel ontwerper Van Berlo. Boudie Hoogedeure 'trekt' ons door deze imposante transformatie en deelt zijn opvatting over conceptontwikkeling op gebieds- en objectniveau met ons.
- 18.00 – 18.30 uur **Afsluiting en borrel**
Door Bas van Schelven en Paul Splinter

PROGRAMMA BLOK III - Implementeren en organiseren van conceptmatig ontwikkelen**ROTTERDAM****Donderdag**

09.30 – 09.45 uur   Ontvangst bij SSRotterdam

09.45 – 10.00 uur   **Welkom & introductie op Blok III**
Door Bas van Schelven en Paul Splinter

10.00 – 10.30 uur   Transfer per fiets naar De Rotterdam op de Wilhelminapier

10.30 – 11.30 uur   *Introductie*
Stadsontwikkeling in Rotterdam – over de agenda van de stad
Door Mattijs van Ruijven (hoofd stedenbouw, gemeente Rotterdam)

Rotterdam is hot. Nog geen drie decennia geleden zat de stad in het slop. De stadsvernieuwing kwam moeizaam op gang, de stad was te afhankelijk van de haven en de opbouw van de bevolking te eenzijdig. het aantal rotte plekken in de stad nam zienderogen toe. Sindsdien is er een aantal kantelpunten geweest in de stadsontwikkeling. Niet alleen is de sprong naar de linkeroever van de Maas op succesvolle wijze gemaakt, ook is het hart van de stad weer gaan kloppen. Het resultaat van een duidelijke visie is dat Rotterdam op de kaart staat en dat ambities waar worden gemaakt. In de bibliotheek op de 22^e etage van De Rotterdam neemt Mattijs ons mee in de opgaven, ambities en agenda van de stad.

11.45 – 15.00 uur   *Onder de loep*
Het verhaal van Katendrecht
Met Christiaan Cooman (Heijmans Vastgoed)

Ontwikkelaar Christiaan Cooman laat zien dat conceptontwikkeling geen methode is, maar een overtuiging. Zijn jarenlange betrokkenheid bij de ontwikkeling op Katendrecht heeft hem en de wijk veel gebracht. Intussen zijn resultaten zichtbaar en voelbaar. Als ware storyteller vertelt hij in *Verhalenhuis Belvedere* het verhaal van Katendrecht; van de gebiedscampagne 'Kun jij de Kaap aan' tot het tijdelijk gebruik van de Fenixloodsen en het concept van de Fenixlofts. "Het gaat niet om het concept, maar om de context", zo is zijn motto. Met Christiaan maken we een rondje Katendrecht en bezoeken we de Fenix 1 loodsen waar we een blik werpen op de imposante ontwikkeling van de Fenix Lofts.

15.00 – 15.30 uur   Koffiebreak Fenix Food Factory

15.30 – 17.00 uur

Aan de slag

Workshop Communiceren in beelden

Door Rico den Burger (RdB Communicatie)

17.00 – 19.00 uur

Stadssafari – Rotterdam, Ech wel!

O.l.v. Bas en Paul nemen we een aantal ontwikkelingen in het centrum onder de loep. Via een route door de binnenstad en staan stil bij een aantal markante plekken en gebouwen. Interessante concepten waar we even bij stil zullen staan zijn: de Koopgoot, het Timmerhuis, het Schieblock met z'n Dakakker, de Luchtsingel, de Hofbogen, de Meent en de Pannenkoekstraat.

19.00 – 21.00 uur

Diner

Vrijdag

08.15 – 08.45 uur

Transfer per fiets

09.00 – 20.00 uur

Aan de slag met een Rotterdamse casus – on the spot

Met het eind van de MCCO in zicht en met de opgedane kennis, inzichten en tools op zak werken we gedurende de hele dag in vijf groepen aan een daadwerkelijke Rotterdamse gebiedscasus. We starten met een introductie en inleidingen van direct bij het gebied betrokken vertegenwoordigers van de gemeente Rotterdam en woningcorporaties. In een 'pressure cooker' gaan jullie vervolgens aan de slag en werken toe naar een eindpresentatie waarin jullie je resultaten en bevindingen met hen delen. We sluiten af met een reflectie door de masters.

09.00 – 20.00 uur

Transfer per fiets naar restaurant

20.30 – 22.30 uur

Diner bij Aloha – proeftuin van de circulaire economie

Shared diner op een bijzondere plek aan de Maas. In Blue City in het voormalige zwemparadijs Tropicana aan de Maas.

Zaterdag

08.30 – 09.00 uur

Ochtendwandeling naar de Hofbogen

09.00 – 10.00 uur

Aan de slag

De competenties van de conceptontwikkelaar

Nu we het volledige MCCO-programma achter de rug hebben, is het tijd om de balans op te maken. Onder leiding van Bas en Paul gaan we met elkaar op zoek naar de kerncompetenties van de conceptontwikkelaar. Op basis van alles wat in de MCCO aan bod is gekomen maken we met elkaar een inventarisatie van deze competenties. We formuleren het antwoord op de vraag: "Wat maakt een goede conceptontwikkelaar?".

10.00 – 11.30 uur

In gesprek

Implementeren en organiseren van conceptmatig ontwikkelen

Met Bianca Seekles en Edward van Dongen (ERA Contour)

Tijdens dit slotonderdeel delen Bianca en Edward hun opvatting over de rol van conceptontwikkeling in de organisatie en competenties van de conceptontwikkelaar. Een kijkje in de keuken van ERA Contour, geïllustreerd met Rotterdamse projecten als Le Medi, Nieuw Crooswijk en Little C.

11.30 – 12.00 uur

Afsluiting en uitreiking certificaten door Bas van Schelven en Paul Splinter